

Європейсько-українське
енергетичне агентство
European-Ukrainian Energy Agency

Business Centre Eurasia
75, Zhylyanska st., 5th floor,
01032, Kyiv, Ukraine
tel: +38 044 390 55 33;
fax: +38 044 390 55 40
office@euea-energyagency.org
www.euea-energyagency.org

Опубліковано: 15 березня 2012

Принципові положення **Ідеї для стимулювання розвитку біоенергетики в Україні**

Представлено: Дейв Янг, INS; Лойк Лермінью, Greenworx; Кирило Томляк, KT-Energy; Едвард Клегер, AlterEnergy Group

Вступ

Питання щодо використання енергії з біомаси потребує негайного вирішення, оскільки в енергії з біомаси закладено величезний потенціал по заміщенню традиційних видів палива. У середньому близько 15% території України вкрито лісами. Підраховано, що потенціал біомаси може дорівнювати 33 млн. тон вугільного еквіваленту. Розвиток біоенергетики має високу пріоритетність для України у зв'язку з необхідністю зміцнення своєї енергетичної безпеки від прямої залежності від імпортованого палива з Росії. Слід додати ще кілька позитивних чинників на користь цього аргументу: створення нових робочих місць, розвиток місцевої економіки, покращення стану довкілля через зменшення викидів парникових газів і як наслідок – залучення додаткових ресурсів через механізми Кіотського протоколу.

Проте, на сьогодні, на шляху до розвитку біоенергетичного сектору в Україні є багато перешкод, таких як: прогалини в існуючих законопроектах щодо біоенергетики, нестача досвіду, недостатній доступ до інформації, інфраструктури, відсутність ефективних механізмів залучення закордонних інвестицій в біоенергетику. Подолання цих перешкод потребує певних дій та рамкових механізмів. У цьому документі висвітлено наше бачення першочергових заходів, які необхідно вжити.

1. «Зелений» тариф для виробництва електроенергії з біомаси – позитивний крок на шляху до сприяння розвитку проектів, тим не менше, цей тариф потрібно поширити на увесь спектр біоенергетики (наприклад біогаз, газифікація тощо). Крім того, необхідно створити преференції, такі як можливість не сплачувати ПДВ (до 2019 року включно), митний збір (без встановленого терміну) на імпортоване обладнання, а також нульовий податок на прибуток з продажу електроенергії до 2020. Процес використання таких бонусів повинен бути відкритим та прозорим, щоб забезпечити рівний доступ та надати однакові шанси для всіх гравців на ринку, а також для запевнення інвесторів у тому, що ці преференції будуть поширюватися на всі відповідні проекти з біоенергетики.
2. Продовження дії «зеленого» тарифу до 2035 року. Більшість проектів розраховують на 20 річний термін окупності, але до цих пір не так багато проектів з біомаси в рамках зеленого тарифу були реалізовані. Саме тому, є необхідність розширення терміну дії тарифу до вказаної дати. Відтермінування або повна відміна запланованого 10% зниження до мінімуму зеленого тарифу

щодо проектів, які запускаються після 2014 року та є частиною теперішнього законодавства з зеленого тарифу.

3. Земельні питання. На сьогодні, потрібно спростити та зробити реалістичним законодавство стосовно землекористування та придбання землі. Зняття мораторію на проведення земельних аукціонів (закон про ринок землі наразі знаходиться на розгляді у Парламенті: без права володіння землею компаніями та іноземцями; обмеження на площу, що знаходиться у власності фізичних осіб) сприяло б зрушенню земельних питань по відношенню до «зелених» проектів. Існування відповідного цільового призначення землі для використання біомаси з енергетичних культур набагато б спростило бюрократичні проблеми, з якими на сьогодні стикається кожен суб'єкт у галузі біоенергетики. Країни-лідери з експорту біомаси (наприклад, Бразилія – лідер з експорту біоетанолу) розробляють національні стандарти землекористування під біомасу, щоб не було конкуренції з продовольчими культурами - оскільки це є основною вимогою для систем сертифікації стійкого розвитку.
4. Створення Цільового Державного фонду, який би відповідав за конкурентне часткове або повне фінансування пілотних проектів у секторі біоенергетики України.
5. Підтримання нульової ставки ПДВ для всього експорту гранульованої біомаси, в тому числі експорту «торифінованої» біомаси.
6. Перегляд інфляційної складової в «зеленому» тарифі. На сьогодні, витрати у проекти вітрової та сонячної енергетики не будуть значно зростати протягом життєвого циклу реалізації проекту (оскільки ці витрати пов'язані здебільшого з обладнання і робляться на початку), але, що стосується біомаси, тут ми маємо витратні категорії, які постійно підпадають під дію інфляції (кошти на логістику, експлуатацію транспортних засобів та робочу силу, так як це трудомістке виробництво). Наразі інфляція у тарифі для біомаси не враховується і це становить неприйнятний ризик для більшості інвесторів, що зупиняє їх на шляху реалізації потенційних проектів.
7. Дозволити державним підприємствам у секторі біоенергетики заключати довгострокові договори з виробниками біомаси на закупку відходів деревини за фіксованою ціною та гарантувати підтримку Уряду на забезпечення та виконання таких договорів. Примусові аукціони на ресурси біомаси не дозволяють розвиватися ринку належним чином та перешкоджають реалізації проектів з вироблення електроенергії з відходів деревини. Єдиними гравцями, які виграють від цього є ті, хто займається короткостроковими проектами з виробництва пелет, що не дає повноцінно розвиватися сектору.
8. Підключення до мережі. Розподіл мережі між отриманими раніше заявками та попередньо узгодженими потужностями в певних секторах не беруть до уваги корисний ефект від біомаси. Біомаса може забезпечити стабільність та диверсифікованість для балансу мережі з її численними проблемами завантаження та передачі. Необхідно розробляти та втілювати на практиці справедливу та рівноправну політику при розподілі мереж. Розробникам потрібно знати наперед, які витрати вони понесуть та вимоги, яких потрібно дотримуватися для приєднання до мережі. Вони повинні бути впевненими у тому, що підключення відбудеться протягом певного часу і в тому, що вони отримають відшкодування по додатковим витратам без затримок та сумнівів відносно того, як працюють такі механізми.

9. Експорт екологічної енергії біомаси в Європу у формі електроенергії. Європа поставила перед собою грандіозні цілі по об'ємам потужностей з відновлюваних джерел енергії, але не може самостійно себе забезпечити цими ресурсами. Цікаво, що ринок агропелет та пелет з деревини постійно зростає в Україні. Відвантаження таких продуктів до Європи за низькою ціною не має ні економічного, ні екологічного сенсу для України. Згідно з директивами 20/20 та статтею 9 Директиви з відновлюваної енергетики, країни ЄС мають можливість використовувати проекти інших країн для виконання своїх цілей. В Україні вже є приклади постачання енергії до Європи (наприклад, Бурштинська ТЕС синхронізована з європейськими мережами). Маючи попит на електроенергію, вироблену з біомаси в різних регіонах України, розробники можуть виробляти її поруч з ресурсами біомаси, постачати в мережу та отримувати дохід з продажу від європейського покупця, якому потрібно забезпечити виконання своїх екологічних цілей. Це не тільки призведе до стрімкого розвитку ринку, появи нових робочих місць, особливо на місцях, але й підніме експорт України в твердій валюті.
10. Підтримка Уряду в реалізації біоенергетичних проектів в рамках механізмів спільного провадження Кіотського протоколу:
- a) сприяти переходу від міжнародної процедури проектів спільного впровадження Track 2 до процедури Track 1, що дозволить реєструвати та розглядати проекти за національною процедурою та інтегрувати декілька малих проектів в один, що є важливим фактором для біоенергетики;
 - b) часткове фінансування підготовки та схвалення проектів спільного впровадження цільовими фондами.
11. Необхідно розширити та розтлумачити використання «зеленого» тарифу на газифікацію біомаси для вироблення електроенергії. Не має логіки в обмеженні використання всіх наявних технологій для перетворення біомаси в електроенергію. Технологія газифікації - це один із способів ефективного використання біомаси. Зокрема, біогазові установки, як і ТЕЦ на біомасі можуть надавати як базове так і «пікове» забезпечення електроенергією, особливо в сільських регіонах, де електропостачання нестабільне.